

РЕШЕНИЕ

КАРАР

23.09.2021

п.г.т. Аксубаево № 43

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
муниципаль берәмлеге Уставына
үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясы нигезендә «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставы турында» 17.10.2019 ел, № 216 карары белән расланган Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертүгә.

2. Әлеге карарны федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алу өчен юстиция органына жиберергә.

3. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» веб-адрес буенча: <http://pravo.tatarstan.ru> бастырып чыгарырга, Аксубай муниципаль районы сайтында интернет-телекоммуникация челтәрендә түбәндәгә веб-адрес буенча: <http://pravo.tatarstan.ru> урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Аксубай муниципаль районы Советының законлылык, хокук тәртибе, муниципаль милек һәм жирле үзидарә мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Аксубай муниципаль районы башлыгы,
Совет Рәисе

К. К. Гыйлманов

Аксубай муниципаль районы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр

1. 48 статьяның 1 өлешендәге 9 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:
«9) Россия Федерациясе гражданлыгын яки аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, яки чит ил гражданлыгын алуга яисә даими яшәү хокукын алуга, яки Россия Федерациясе гражданының чит дөүләт территориясендә даими яшәү урынын алу хокукын раслаучы башка документ алуга яки чит ил гражданы Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату, әгәр дә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә башкасы каралмаган булса;»;
2. 39 статьяның 1 өлешендәге 8 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:
«8) Россия Федерациясе гражданлыгын яки аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, яки чит ил гражданлыгын алуга яисә даими яшәү хокукын алуга, яки Россия Федерациясе гражданының чит дөүләт территориясендә даими яшәү урынын алу хокукын раслаучы башка документ алуга яки чит ил гражданы Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату, әгәр дә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә башкасы каралмаган булса;»;
3. 26 статьяның 7 өлешендәге 7 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:
«7) Россия Федерациясе гражданлыгын яки аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, яки чит ил гражданлыгын алуга яисә даими яшәү хокукын алуга, яки Россия Федерациясе гражданының чит дөүләт территориясендә даими яшәү урынын алу хокукын раслаучы башка документ алуга яки чит ил гражданы Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату, әгәр дә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә башкасы каралмаган булса;».
4. 45 статьяның 9.1 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4) муниципаль берәмлек башлыгына язма формада Россия Федерациясе гражданлығын яки аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, яки чит ил гражданлығын алуға яисә даими яшәү хокукын алуға, яки Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү урынын алу хокукын раслаучы башка документ алуға яки чит ил гражданы Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлығын туктату турында язма рәвештә бу хакта аңа билгеле булган көнне, әмма Россия Федерациясе гражданлығы яки чит ил гражданлығы туктатылганнан яки чит ил гражданлығы яисә чит ил гражданлығы яисә яшәүгә рөхсәт яисә әлегә пунктта каралган башка документ алу көне билгеле булган көннән биш эш көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.»;

5. 43 статьяның 2 пунктына түбәндәге эчтәлекле 18 пунктча өстәргә:

«18) алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларға ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыра.»;

6. 43 статьяның 2 пунктына түбәндәге эчтәлекле 19 пунктча өстәргә:

«19) муниципаль янғын сагы булдыру.».

7. 7 статьяның 1 пунктына түбәндәге эчтәлекле 19 пунктча өстәргә:

«19) муниципаль янғын сагы булдыру.».

8. 6 статьяның 1 пунктына түбәндәге эчтәлекле 9_1 пунктча өстәргә:

«9_1) муниципаль районнар чикләрендә шәһәр һәм авыл торак пунктлары чикләрендә беренчел янғын куркынычсызлығы чараларын тәмин итү;»;

9. 7 статьяның 1 пунктына түбәндәге эчтәлекле 19 пунктча өстәргә:

«19) муниципаль янғын сагы булдыру.».

10. 89 статьяның 2 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Муниципаль берәмлек уставы, муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кергү турында муниципаль хокукый акт аларның дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш һәм аларның рәсми басылып чыкканыннан (халыкка житкерелгәннән) соң үз көченә керә. Муниципаль берәмлек башлыгы, «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган, муниципаль берәмлекнең теркәлгән уставын, муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кергү турында муниципаль хокукый акты муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органының территориаль органыннан муниципаль берәмлек уставы турында мәгълүматлар кергү

хакында, муниципаль берәмлек Уставына Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр кертү турында муниципаль хокукый акт хакында хәбәрнамә кергән көннән жиде көн эчендә бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә) бурычлы.»

11. 6 статьяның 1 өлешендәге 38 пункттында «(федераль эһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара эһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш)» сүзләреннән соң «муниципаль районның авыллара территориясе чикләрендә,» сүзләрен өстәргә;
12. 7 статьяның 1 пунктына түбәндәге эчтәлекле 15 пунктча өстәргә:

«15) полиция участок вәкаләтлесе вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләп торган чорда торак урыны бирү»;

13. Түбәндәге эчтәлекле 16.1 статья өстәргә:

«16.1 статья. Инициативалы проектлар.

а. Район яки аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле булган чараларны гамәлгә ашыру максатларында, жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне яки жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле администрациягә инициатив проект кертелергә мөмкин. Инициативалы проектлар гамәлгә ашырыла торган район территориясенә бер өлешен билгеләү тәртибе Район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

б. Инициатив проектны кертү инициативасы белән уналты яшькә житкән һәм тиешле муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждән булган инициатив төркем, территориаль ижтимагый үзидарә органнары (алга таба - проект инициаторлары) чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны Район Советының норматив хокукый акты белән киметелергә мөмкин. Район Советының норматив хокукый акты нигезендә проект инициаторы булу хокукы шулай ук шәһәр территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

с. Инициативалы проектта түбәндәге мәгълүматлар булырга тиеш:

- 1) Район халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле эһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарның исәп-хисабы;
- 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;
- 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүматлар;
- 7) инициатив түләүләренә планлаштырылган күләмәннән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, жирле бюджет акчалары күләмен күрсәтү;

8) шәһәр территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен Район Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртип нигезендә күрсәтү;

9) Район Советының норматив хокукый актында каралган башка мәгълүматлар

4. Инициатив проект жирле администрациягә кертелгәнче гражданнар жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында, конференциясендә, инициатив проект турында фикер алышу, район халкы яки аның өлешенең мәнфәгатьләренә туры килүен, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатка ярашлылыгын билгеләү, шулай ук инициатив проектны хуплау турында гражданнар жыелышы яисә конференциясе тарафыннан карар кабул итү максатларында каралырга тиеш. Шулай ук вакытта, гражданнарның бер жыелышында яисә бер конференциясендә берничә инициативалы проект каралырга мөмкин.

Район Советының норматив хокукый акты белән гражданнарны сораштыру, аларның имзаларын жыю юлы белән инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклау мөмкинлеге каралырга мөмкин. Инициатив проектны жирле администрациягә керткәндә проектның инициаторлары аңа тиешенчә беркетмә, жыелыш яисә конференция, гражданнардан сораштыру нәтиҗәләре һәм (яисә) Район халкы тарафыннан инициативалы проектны хуплауны раслаучы имзалар кәгазьләрен беркетә.

5. Инициатив проектны жирле администрациягә кертү турындагы мәгълүмат, инициатив проект жирле администрациягә кертелгән көннән алып өч эш көне эчендә басылып чыгарга (халыкка житкерергә) һәм муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән мәгълүматлар, шулай ук проектның инициаторлары турында информация урнаштырылырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар жирле администрациягә үзләренең тәкъдимнәрен, аларны тәкъдим итү срогын күрсәтеп хәбәр итә, ә ул биш эш көннәннән дә ким була алмый. Үз искәртмәләрен һәм тәкъдимнәрен уналты яшыкә житкән Район халкы жибәрергә хокуклы.

6. Инициатив проект аны керткән көннән алып 30 көн эчендә жирле администрация тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш. Инициатив проектны карау нәтиҗәләре буенча жирле администрациясе түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм аның өстендә эшне жирле бюджет турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә, жирле бюджет проектны төзү һәм карау (жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) тәртибенә ярашлы максатларга һәм (яисә) тәртиптә дәвам итәргә;

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.

7. Жирле администрация түбәндәге очраklarның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

- 2) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары, башка норматив хокукый актлар, Район Уставы таләпләренә туры килмәве;
- 3) жирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлегә булмау;
- 4) инициатив түләүләре барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә жирле бюджет акчалары булмау;
- 5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижелерәк хәл итү мөмкинлегә булу;
- 6) инициатив проектны конкурс сайлавын узмаган дип тану.

8. Жирле администрациясә әлегә статьяның 7 өлешә 5 пунктында каралган очракта проект инициаторларына бергәләп инициатив проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы яисә дәүләт органы карамагына аларның компетенцияләре нигезендә тәкъдим итәргә тиеш.

9. Тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, инициативалы проектлар кабул итү, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе Район Советы тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларга карата белешмәләр составына таләпләр, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларны хуплаудан баш тарту өчен нигезләр, мондый инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта әлегә статьяның 3, 6, 7, 8, 9, 11 һәм 12 өлешләрендәгә таләпләр кулланылмый.

11. Жирле администрациясенә берничә инициативалы проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәлегә буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап, шәһәр башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү коллегиаль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны формалаштыру һәм аларның эшчәнлегә муниципаль берәмлекнең вәкилләклә органы тарафыннан норматив хокукый акт белән билгеләнә. Коллегиаль органның составы жирле администрациясә тарафыннан төзелә. Бу чакта коллегиаль орган әгъзаларының гомуми санының яртысы Район Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегиаль орган тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен баян итү мөмкинлегә тәмин ителергә тиеш.

13. Проект инициаторлары, Район территориясендә яшәүче гражданнар, гражданнар жыелышы яисә конференциясә тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациясә законнары белән билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны Россия Федерациясә законнарына каршы килми торган рәвешләрдә гамәлгә ашыруны жәмәгать контролендә тотарга хокуклы.

14. Инициатив проектны жирле администрациясе тарафыннан карау, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы, шул исәптән акчаларны куллану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында жирле администрациясе хисабы инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга тиеш.»;

14. 18 нче статьяда

а) 1 пунктна «һәм жирле үзидарәненә вазыйфаи затларын» сүзләреннән соң «инициативалы проектларны керту һәм аларны карау мәсьәләләре буенча фикер алышу» сүзләрен өстәргә;

б) 2 пунктна түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

«Инициативалы проектларны керту һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар жылышында уналтынчы яшькә житкән, тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хоуклы. Инициативалы проектларны керту мәсьәләләрен карау һәм тикшеру максатларында гражданнар жылышын билгеләү, үткәру тәртибе Район Советының норматив хоукый акты белән билгеләнә.»;

15. 20 нче статьяда:

а) 7 пунктның 1 пунктчасына «яисә муниципаль берәмлек халкы» сүзләрен өстәргә;

б) 2 пунктна түбәндәге эчтәлекле тәкъдим өстәргә: «Гражданнарның инициативалы проектка ярдәм иту турындагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча сораштыруда, Район яки аның бер өлешендә яшәүче, уналтынчы яшькә житкән инициативалы төрекем тәкъдим иткәндә катнашырга хоуклы.»;

в) 3 пунктна түбәндәге эчтәлекле 3 пунктча өстәргә:

«3) Район халкы яисә аның бер өлешендә яшәүчеләрдән, аларда уналты яшькә житкән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә, бу инициатив проектка ярдәм иту турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен.»;

г) 5 пунктна

- беренче абзацта «Район Советы. Карарда» сүзләрен «Район Советы. Гражданнар арасында сораштыру үткәру өчен «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Аксубай муниципаль районының рәсми сайты кулланыла ала. Карарда» сүзләренә алмаштырырга;

- түбәндәге эчтәлекле 6 пункт өстәргә:

«б) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтынан файдаланып гражданнардан сораштыру үткәрелгән очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификацияләу тәртибе.»;

д) 7 өлешнең 1 пунктна сүзләр өстәргә: «яисә Район халкы»;

16. Һәм түбәндәге эчтәлекле 59.1 статья өстәргә:

«59.1 статья. Район Советы депутаты, башка вазыйфаи

затлар эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре.

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы Район Советы депутатына, башка вазыйфай затларга бирелә торган социаль һәм башка гарантияләр «Татарстан Республикасында жирле үзидаренә вәкиллеке органы депутаты, сайланулы вазыйфай заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм Район Советы карарлары белән билгеләнә.

2. Район Советы депутатына үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә гамәлгә ашыру өчен, тулаем алганда аена алты эш көненнән дә артык булмаган чорда эш урынын (вазыйфасын) саклап калу гарантияләненә»;

17. түбәндәге эчтәлекле 82.1 статья өстәргә:

«82.1. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс ягыннан һәм башкача тәмин итү 1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясында каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итү чыганагы булып, муниципаль берәмлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында Татарстан Республикасы бюджетыннан инициатив түләүләр һәм (яисә) бюджетара трансфертлар күләмнәрен исәпкә алып, инициатив проектларны гамәлгә ашыруга жирле бюджет турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре тора.

2. Инициатив түләүләр дигәндә, конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Россия Федерациясе законнары нигезендә ирекле нигездә түләнгән торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетка күчерелә торган гражданның, индивидуаль эшкуарларның һәм төзелгән юридик затларның акчалары күздә тотыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары буенча инициатив проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив түләүләрнең калган өлеше барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр аларны жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кайтарылырга тиеш. Жирле бюджетка күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түләүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе Район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру, шулай ук, кызыксынган затларның ихтыяры һәм төрле эштә катнашуы рәвешендә дә тәмин ителергә мөмкин.»;

18. 68 статьяның 4 пунктына түбәндәге эчтәлекле 3 пунктча өстәргә:

«3) гадәттән тыш хәлләр режимнары гамәлдә булган чорда табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү максатларында эшләнгән норматив хокукый актлар проектлары.»